

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 09 Mayıs 2022
Sayı : 2244

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

02.05.1972 tarih ve 1586 sayılı "Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın Ölüm Cezalarının Yerine Getirilmesine Dair Kanun'un Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi" ekte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır
Mersin Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon		
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih: 10 Mayıs 2022		Esas No: 2/4447

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LİGİ
09 Mayıs 2022
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
09 Mayıs 2022
No. 1012353
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

1968 yılında başta Avrupa ve Amerika olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde “**özgür, demokratik üniversite**” talepleriyle gençlik hareketleri başlamış ve bu hareketler işçi gençlikten, köylü gençliğe sıçramalar yapmıştır.

Bu gelişmelerden ülkemizi de derinden etkilemişti. Bu tür hareketler demokratik ülkelerde duyarlılıkla, hoşgörüyle karşılanırken hatta kimi öğrenci liderleri kendi ülkelerinde bakanlığa kadar yükselirken, ülkemizde ise demokratik hak ve özgürlükler olmamasından ötürü öğrenci liderleri idam sehпасına gönderilmişlerdir.

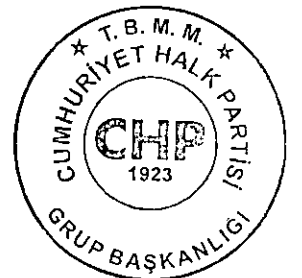
Ülkemizde “**1968 olayları**” denilince de akla ilk olarak Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan gelmektedir. O dönemde ülkede yükselen gençlik mücadelesinin önüne geçmek, ortaya atılan düşünceleri bastırmak, giderek yükselen muhalefet sesini kısmak için 12 Mart Askeri Darbesi gerçekleşmiştir. 1971 darbesiyle birlikte tüm olağan üstü yöntemlerde olduğu gibi yaşanan hukuksuzluklar keyfilikle başlamış ve gençlik hareketlerinin liderleri tutuklanarak yargılanmasına başlanmıştır.

Öğrenci liderleri olan Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın, Amerika 6. Filosu'nun Türkiye'ye gelişini protesto etmek için düzenlenen eylemlerde yer alması, ülke genelinde tam bağımsızlık mücadelesi altında isimlerini daha da duyulur ve bilinir hale getirmiştir.

12 Mart 1971 darbesiyle gençlik hareketlerini karşı hedef alanlar, Deniz Gezmiş'i Gemerek'te, Yusuf Aslan'ı Şarkışla'da ve Hüseyin İnan'ı Kayseri'de yakalamıştır.

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan “**1961 Anayasası tam uygulansın**” istediler, “**Anayasa ihlal edilmesin**” dediler. Hatta bunun için Samsun'dan Ankara'ya yürüyüş yaptılar ancak Anayasa'yı ihlalden yargılandılar.

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan, Tuğgeneral Ali Elverdi başkanlığında Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Askeri Mahkemesi'nde TCK'nın 146/1 maddesi uyarınca “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tamamını, bir kısmını tağyir, tebdil veya ilgaya teşebbüs ettikleri” iddiasıyla yargılanmış ve bundan tam 50 yıl önce 6 Mayıs 1972'de haksız ve hukuksuz bir şekilde idam edilmişlerdir.

Gezmiş, Aslan ve İnan TCK'nın 146. Maddesini gerektirecek hiçbir somut eylem gerçekleştirmediği, söz konusu suçun maddi unsurlarının olmadığı o gün de bugün de tüm hukukçular tarafından tespit edilen bir gerçektir.

Denizler, Yusuf, Hüseyinler bir inanın, bağımsızlığın, özgürlüğün, uyanışın sembolüydüler. Onlar hiçbir eylemlerinde hiçbir canlıyı öldürmediler. Onlar kendilerini hep ezilen sınıfların mücadelesinde gördüler. Onlar emperyalizmin ve işbirlikçilerinin ülkemizden sökülüp atılacağına, Türkiye'nin bağımsız olacağına inandılar. Onlar sömürünün olmadığı, insanların eşit hak ve özgürce yaşayacakları bir toplum düzeninin var olacağına inandılar. Denizlerin, Yusuf, Hüseyinlerin ölümü göze almaları, idam sehpasında dahi kararlılıklarından vazgeçmemeleri, taşıdıkları bu inanç ve mücadelenin gücüdür.

O gün Deniz Gezmiş'i, Yusuf Aslan'ı, Hüseyin İnan'ı dar ağacına çıkaranlar, 12 Mart faşizminde olağandışı hukuk kurallarını benimseyerek idam kararı verenlerin adları unutulmuş ve hafızalardan yok olmuştur. Ancak o dönem egemen güçlerin, Deniz Gezmiş'in, Yusuf Aslan'ın ve Hüseyin İnan'ın isimlerinin unutulması için tüm güçlerini ortaya koymasına rağmen, üç fidanın isimlerini kimse unutmadı ve unutmayacak da.

TBMM Başkanlığı'na sunmuş olduğumuz bu kanun teklifi bir itibar iadesi teklifi asla değildir. Bu teklif, 2 Mayıs 1972 tarihinde Meclis tarafından alınan yanlış, haksız, hukuksuz bir kararın düzeltilmesi teklifidir. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının itibarlarının iadelerine ihtiyaçları yoktur. Onların, toplumumuzda zaten oldukça iyi bir itibarları vardır.

Vermiş olduğumuz bu teklif yasalaşmasıyla; Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın haklarında verilen idam cezalarının toplum vicdanında yaratmış olduğu tahribat bir nebze olsun giderilecek ve toplumsal barışa katkı sağlanacaktır.

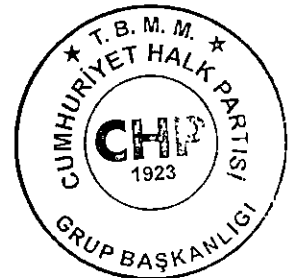

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın haklarında verilen idam cezalarının toplum vicdanında yaratmış olduğu tahribatın bir nebze olsun giderilmesi ve toplumsal barışa katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

02.05.1972 TARİH VE 1586 SAYILI DENİZ GEZMİŞ, YUSUF ASLAN VE HÜSEYİN İNAN'IN ÖLÜM CEZALARININ YERİNE GETİRİLMESİNE DAİR KANUNUN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 02.05.1972 tarih ve 1586 sayılı "Deniz GEZMİŞ, Yusuf ARSLAN ve Hüseyin İNAN'ın Ölüm Cezalarının Yerine Getirilmesine Dair Kanun" yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

